

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.

Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.

Asiakirjan päivämäärä on: 29.11.2021

Dokumentet är daterat: 29.11.2021

The document is dated: 29.11.2021

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: Anni Kärkkäinen

Pvm / Datum / Date: 29.11.2021

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Simo Nurmi

Pvm / Datum / Date: 29.11.2021

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat [Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument [Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) [The signed document follows on the next page >](#)

29.11.2021

3073/533/2021

Gasgrid Finland Oy

Keilaranta 19 D
02150 Espoo

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ehdottamien siirtopalveluehtojen vahvistaminen

Asianosainen

Gasgrid Finland Oy

Keilaranta 19 D
02150 Espoo

Vireilletulo

30.09.2021

Ratkaisu

Energiavirasto vahvistaa Gasgrid Finland Oy:n noudatettavaksi 1.1.2022 alkaen tämän päätöksen liitteenä olevat siirtopalvelun ehdot.

Tämä päätös on voimassa toistaiseksi.

Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Selostus asiasta

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (2013/590) 10 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan Energiaviraston tulee päätöksellään vahvistaa järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan siirtopalvelun ehdot. Vahvistuspäätöksen ai-neellisoikeudellisesta perustasta säädetään sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 12 §:ssä.

Energiavirasto on vahvistanut järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan noudatettavaksi siirtopalvelun ehdot vuosiksi 2020 ja 2021 maakaasumarkkinalain (587/2017) 100 §:n siirtymäsäännöksen nojalla. Siirtymäsäännös koski vain

29.11.2021

vuosiksi 2020 ja 2021 vahvistettuja ehtoja, jonka jälkeen palataan kansallisen sääntelyjärjestelmän mukaiseen normaaliin menettelyyn.

Gasgrid Finland Oy (jäljempänä myös Gasgrid Finland) on toimittanut 15.10.2021 Energiaviraston vahvistettavaksi päivitetty siirtopalvelun ehdot, jotka olisi tarkoitus tulla voimaan 1.1.2022. Ennen vahvistettavana olevien ehtojen toimittamista Gasgrid Finland ja Energiavirasto ovat keskustelleet tarpeista päivittää olemassa olevia siirtopalvelun ehtoja. Pääosin esitetyt ehdot perustuvat vuonna 2021 sovellettuihin siirtopalvelun ehtoihin.

Julkinen kuuleminen

Energiavirasto aloitti 22.10.2021 julkisen kuulemisen järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan siirtopalvelun ehdoiksi noudatettavaksi vuodesta 2022 alkaen. Kuuleminen perustui Gasgrid Finlandin Energiavirastolle toimittamaan ehdotukseen siirtopalvelun ehdoiksi.

Energiaviraston järjestämä kuuleminen päättyi 19.11.2021.

Asiassa saadut lausunnot

Energiavirasto sai asiassa yhden lausunnon, jonka antoi Baltic Energy Partners OÜ. Lausunnossaan Baltic Energy Partners OÜ kannattaa vakuuskertoimen muutosta. Baltic Energy Partners OÜ tuo kuitenkin esille markkinaosapuolten kehotuksen tarjota vaihtoehtoisia vakuuksia, minkä vuoksi Baltic Energy Partners OÜ ehdottaa selvennystä siitä, millaiset vakuudet ovat hyväksyttävissä.

Gasgrid Finlandin lausunto päätösluonnoksesta

Gasgrid Finland on 26.11.2021 päivätyllä lausunnollaan todennut, ettei sillä ole lausuttavaa päätösluonnosta koskien.

Asiaan liittyvä lainsäädäntö

Laki maakaasu- ja sähkömarkkinoiden valvonnasta (590/2013)

10 §: Energiaviraston vahvistamat ehdot ja menetelmät

Energiaviraston tulee päätöksellään (*vahvistuspäätös*) vahvistaa verkonhaltijan, järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan sekä nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksen haltijan noudatettaviksi seuraavat palvelujen ehdot ja palvelujen hinnoittelua koskevat menetelmät ennen niiden käyttöönottamista:

[...]

3) verkonhaltijan siirtopalvelun ehdot;

[...]

29.11.2021

5) ylikuormituksen hallintaa ja siirtokapasiteetin jakamista kantaverkossa ja siirtoverkossa koskevat ehdot sekä menetelmät ylikuormituksesta perittävien maksujen määrittämiseksi ja menetelmät ylikuormituksen hallinnasta saatujen tulojen käyttämiseksi;

[...]

Vahvistuspäätös, jossa määrätään 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista menetelmistä, on voimassa kahden toisiaan seuraavan neljän vuoden pituisen valvontajakson ajan. Jos verkonhaltija on aloittanut toimintansa muihin verkonhaltijoihin sovellettavan valvontajakson ollessa kesken, on 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu vahvistuspäätös kuitenkin voimassa kyseisen valvontajakson loppuun. Vahvistuspäätös, jossa määrätään 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista ehdoista, edellytyksistä ja tariffeista, on voimassa Energiaviraston määräämän enintään kahden vuoden pituisen ajan. Muut 1 momentissa tarkoitettut päätökset ovat voimassa toistaiseksi tai, jos erityistä syytä on, päätöksessä määrätyn määräajan.

[...]

12 §: Vahvistuspäätöksen aineellisoikeudellinen perusta

[...]

Maakaasuverkonhaltijaan, järjestelmävastaavaan siirtoverkonhaltijaan ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksen haltijaan kohdistuvan vahvistuspäätöksen tulee perustua niihin perusteisiin, joista säädetään:

- 1) maakaasumarkkinalaissa sekä sen nojalla annetuissa säännöksissä;
- 2) maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä annetussa laissa;
- 3) maakaasuverkkoasetuksessa sekä sen nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskevissa komission asetuksissa ja päätöksissä;
- 4) maakaasumarkkinadirektiivin nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskevissa komission asetuksissa ja päätöksissä;
- 5) siirtoverkonhaltijaan kohdistuvassa lainvoimaisessa päätöksessä, joka on annettu yhteistyövirastoasetuksen 6 artiklan 10 kohdan nojalla.

Maakaasumarkkinalaki (587/2017)

13 §: Verkkopalveluiden tarjonnan yleiset periaatteet

Verkonhaltijan on tarjottava maakaasuverkkonsa palveluita maakaasumarkkinoiden osapuolille tasapuolisesti ja syrjimättömästi. Palveluiden tarjonnassa ei saa olla perusteettomia tai maakaasukaupan ilmeisesti rajoittavia ehtoja.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 715/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ja asetuksen (EY) N:o 1775/2005 kumoamisesta ('maakaasuverkkoasetus')

14 artikla: Kolmannen osapuolen verkkoonpääsyyn liittyvät palvelut siirtoverkonhaltijoiden osalta

1. Siirtoverkonhaltijoiden on

a) varmistettava, että ne tarjoavat palveluja syrjimättömästi kaikille verkkokäyttäjille;

[...]

3. Kolmannen osapuolen verkkoonpääsyyn liittyviä palveluita voidaan tarvittaessa tarjota edellyttäen, että verkkokäyttäjät antavat asianmukaiset takeet tällaisten käyttäjien luottokelpoisuudesta. Kyseiset takeet eivät saa muodostaa aiheettomia esteitä markkinoille pääsulle, ja niiden on oltava syrjimättömiä, avoimia ja oikeasuhteisia.

Asiaan liittyvät hallituksen esitykset

Hallituksen esitys eduskunnalle maakaasumarkkinalaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (50/2017 vp)

Maakaasumarkkinalain 13 §:ää koskevan hallituksen esityksen yksityiskohtaisten perustelujen (HE 50/2017) mukaan pykälässä säädettäisiin verkkopalveluiden tarjonnan yleisistä periaatteista. Säännös olisi yhdenmukainen voimassa olevan maakaasumarkkinalain soveltamiskäytännön periaatteiden ja maakaasumarkkinadirektiivin vaatimusten kanssa. Säännöksen mukaan verkonhaltijan olisi tarjottava maakaasuverkkonsa palveluita maakaasumarkkinoiden osapuolille tasapuolisesti ja syrjimättömästi. Palveluiden tarjonnassa ei saisi olla perusteettomia tai maakaasukaupan kilpailua ilmeisesti rajoittavia ehtoja tai rajoituksia.

Verkkopalveluiden tarjonnan tulisi tapahtua verkon käyttäjille tasapuolisesti ja syrjimättömästi. Se merkitsee, että tietty palvelu olisi tarjottava samoilla, yhtenäisillä ehdoilla kaikille verkon käyttäjille. Palvelun ehdot eivät esimerkiksi riippuisi siitä, kenen maakaasua verkossa siirretään. Maakaasun ostajan palvelu ei saisi liioin muuttua perusteetta tilanteissa, jossa maakaasun toimittaja vaihtuu. Verkkopalveluiden ehdot voisivat kuitenkin vaihdella palvelujen käytön suhteen erikokoisten tai -tyyppisten verkon käyttäjien välillä. Myös lainsäädännön verkonhaltijoille asettamat vaatimukset voivat edellyttää tai oikeuttaa erilaiseen palveluun eri verkkokäyttäjryhmien osalta. Saman verkkokäyttäjryhmän sisällä tulisi kuitenkin soveltaa yhtäläisiä ehtoja ja palveluperiaatteita.

Yleisistä myyntiehdoista ja palveluperiaatteista voisi poiketa vain erityisissä tapauksissa. Esimerkiksi verkon käyttäjä voisi edellyttää tavanomaisesta poikkeavaa palvelua, jonka ehtoja ei voi määritellä yleisten ehtojen perusteella. Sitä vastoin verkonhaltijan kilpailutilanne viereisen verkonhaltijan kanssa, mikä on joissain tapauksissa mahdollinen, ei oikeuttaisi soveltamaan kilpailun kohteena olevaan verkon käyttäjään muista poikkeavia ehtoja ja palveluperiaatteita.

Perustelut

Energiaviraston toimivalta

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013) annetun lain 10 §:n 1 momentin nojalla Energiaviraston tulee päätöksellään (vahvistuspäätös) vahvistaa järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan siirtopalvelun ehdot sekä ylikuormituksen hallintaa ja siirtokapasiteetin jakamista siirtoverkossa koskevat ehdot ennen niiden käyttöönottamista. Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 §:n nojalla vahvistuspäätös on voimassa toistaiseksi tai, jos erityistä syytä on, päätöksessä määrätyn määräajan.

Energiavirasto on toimivaltainen viranomaisen vahvistamaan siirtopalvelun ehdot valvontalain 10 §:n nojalla. Energiavirasto ei katso käsillä olevan erityistä syytä, jonka perusteella päätös olisi vahvistettava määräajaksi.

Ehdotetun siirtopalvelun ehtojen arviointi

Gasgrid Finlandin ehdotus siirtopalvelun ehdoiksi noudatettavaksi vuodesta 2022 alkaen pohjautuu vuonna 2021 sovellettuihin siirtopalvelun ehtoihin, jotka Energiavirasto vahvisti 1.12.2020 Gasgrid Finlandin ehdotuksesta. Gasgrid Finland on ehdottanut verrattain vähän muutoksia ja täsmennyksiä tällä hetkellä voimassa oleviin siirtopalvelun ehtoihin. Siltä osin kuin ehtoihin ei ole ehdotettu muutoksia, Energiavirasto viittaa aiemmassa vahvistuspäätöksessään (dnro 1951/533/2020) antamiin perusteluihinsa.

Siirtopalvelun ehtojen sisällön kannalta merkittävin muutos koskee ehdodokumentin luvussa 2 esitettyä vakuuden määräytymistä. Gasgrid Finland ehdottaa vakuuskertoimen muuttamista 1,5:ksi. Lisäksi ehtoa täsmennetään siten, että järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija tarkastaa vakuuksien riittävyyden jokaisen kapasiteettivarauspöynnön yhteydessä siten, että vakuuksien arvon tulee kattaa reskontrassa avoimena olevien kapasiteettivarauskujen, kuluvan kaasutoimituskuukauden laskuttamattomien kapasiteettivarausten ja seuraavalle kaasutoimituskuukaudelle tilattujen kapasiteettivarausten sekä aiotun kapasiteettivarauspöynnön määrän, ennen kuin järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi hyväksyä varauspöynnön. Mikäli tulevasta kuukaudesta tulee suurin arvoltaan viimeisten 12 kk aikana toteutunut kapasiteettilaskutus, täytyy shipperin täyttää seuraavalle kuukaudelle kasvanut vakuusvaade.

Energiavirasto arvioi, että ehto täyttää syrjimättömyyden, avoimuuden ja oikeasuhtaisuuden vaatimukset eikä se muodosta aiheettomia esteitä markkinoille pääsulle.

Johtopäätökset

Energiavirasto katsoo, että Gasgrid Finlandin vahvistettavaksi esittämät siirtopalvelun ehdot ovat tasapuolisia ja syrjimättömiä, eikä niissä voida katsoa olevan perusteettomia tai maakaasukaupan kilpailua ilmeisesti rajoittavia ehtoja ja siten ne täyttävät maakaasumarkkinalain vaatimukset.

29.11.2021

3073/533/2021

Sovelletut säännökset

Maakaasumarkkinalaki (587/2017) 13 §

Laki maakaasu- ja sähkömarkkinoiden valvonnasta (590/2013) 10 § ja 12 §

Maakaasuverkkoasetus 715/2009 (EU) 14 artikla

Muutoksenhaku

Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta. Muutoksenhakua koskeva ohjeistus liitteenä.

Liitteet   1) Valitusosoitus
                      2) Siirtopalvelun ehdot noudatettavaksi 1.1.2022 alkaen

Jakelu   Gasgrid Finland Oy

Tiedoksi   Työ- ja elinkeinoministeriö

Maksutta

VALITUSOSOITUS

Valitusoikeus hallintopäätöksestä

Energiaviraston antamaan hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään. Valituskelpoisella hallintopäätöksellä tarkoitetaan päätöstä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään.

Valitusviranomainen

Valitusviranomainen Energiaviraston päätökseen on markkinaoikeus.

Valituksen tekeminen ja valitusaika

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Jos tiedoksianto on toimitettu tavallisena tiedoksiantona postitse kirjeellä vastaanottajalle, katsotaan hänen saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Mikäli päätös annetaan hakijalle tiedoksi sähköisenä viestinä, päätös katsotaan annetuksi tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Jos päätös on postitettu saantitodistusta vastaan, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksiantopäivää ei oteta lukuun.

Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä. Viranomaisen tietoon asian katsotaan tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Kun valituksen tekemisen määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Valituksen tekemisestä säädetään lisäksi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003). Määräaikaisten laskemisesta säädetään säädettyjen määräaikain laskemisesta annetussa laissa (150/1930).

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*);
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*);
- vaatimusten perustelut; sekä
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä tuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi tuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Oikaisuvaatimuksen tekijä saa valittaessaan oikaisuvaatimuspäätöksestä esittää vaatimuksilleen uusia perusteluja. Hän saa esittää uuden vaatimuksen vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai oikaisuvaatimuksen tekemisen määräajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta; sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.
- asiamiestä käytettäessä valtakirja, sen mukaan kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä säädetään.

Valituskirjelmän toimittaminen valitusviranomaiselle

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeuteen, jonka osoite on:

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI

Valitusta tehtäessä on huomioitava, että markkinaoikeuden posti- ja käyntiosoite muuttuu. Uusi osoite on 27.12.2021 alkaen:

**Sörnäistenkatu 1
00580 HELSINKI**

Markkinaoikeuden muut yhteystiedot säilyvät ennallaan.

**faksi: 029 56 43314
sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi**

Valituskirjelmä voidaan toimittaa valitusviranomaiselle myös postitse.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Kun valituskirjelmä toimitetaan hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta, liitteet voi toimittaa skannattuna asiointipalvelussa tai kirjeitse. Kirjeitse toimitettaessa mainitse asiasta asiointipalvelun Viesti-kentässä.

Valituskirjelmän lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksu 2050 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Siirtoverkonhaltijan siirtopalvelun ehdot

Versio 3.0

1.1.2022

Sisällysluettelo

1	MÄÄRITELMÄT.....	4
2	SIIRTOPALVELUN EHTOJEN SOVELTAMINEN.....	5
3	KAPASITEETIN VARAAMINEN.....	5
3.1	Kapasiteettijaksot.....	5
3.2	Kapasiteettituotteet varausjärjestysmenettelyssä.....	6
3.2.1	Kapasiteettivarauspyyntöjen lähettäminen.....	6
3.2.2	Määräajat varausjärjestysmenettelyssä.....	6
3.2.3	Kapasiteettisopimuksen solmiminen varausjärjestysmenettelyssä.....	7
3.2.4	Manuaalinen menettely.....	7
4	KAPASITEETTIOIKEUKSIEN SIIRTÄMINEN.....	8
4.1	Kapasiteettioikeuksien siirtomenettely portaalissa.....	8
4.1.1	Kapasiteettioikeuksien siirtopyynnössä ilmoitettavat tiedot.....	8
4.1.2	Kapasiteettioikeuksien siirron muuttaminen ja peruuttaminen.....	9
4.2	Kapasiteettioikeuksien siirtomenettely kolmannen osapuolen kapasiteettioikeuksien siirtoalustan kautta.....	9
4.3	Manuaalinen menettely kapasiteettioikeuksien siirtämiseksi.....	9
5	PITKÄAIKAISEN KIIINTEÄN KAPASITEETIN NIUKKUUS (UIOLI) IMATRAN SYÖTTÖPISTEESSÄ	10
5.1	Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan suositus käydä jälkemarkkinakauppaa.....	10
5.2	Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan selvitys shippereiden vaatimuksista.....	10
5.3	Pakollinen kapasiteettioikeuksien siirto.....	11
6	NOMINAATIOIDEN PIENENTÄMINEN.....	12
7	KAPASITEETIN YLITTÄVIEN NOMINAATIOIDEN KÄSITTELY.....	12
8	PRIORISOINTI KIIINTEÄN JA KESKEYTYVÄN KAPASITEETIN KESKEN.....	12
9	SIIRTOPALVELUN RAJOITUKSET JA KESKEYTYKSET.....	13
9.1	Vika- ja häiriötilanteet.....	13
9.2	Siirtoverkon huollot, korjaukset ja muutostyöt.....	13
9.3	Rajoitettu kapasiteetti.....	13
10	MAKSUT JA LASKUTUS.....	14
11	YLIVOIMAINEN ESTE.....	14

11.1	Ylivoimaisen esteen yleiset seuraukset.....	15
12	VAHINKOJEN KORVAAMINEN.....	15
12.1	Vahinkojen korvaaminen kapasiteettisopimukseen ja kapasiteettioikeuksien siirtoon liittyen	16
12.2	Laatupoikkeamien käsittely.....	16
13	SIIRTOVERKONHALTIJAN SIIRTOPALVELUN EHTOJEN MUUTOKSET	17

1 Määritelmät

Siirtopalvelun ehdoissa sovelletaan kulloinkin voimassa olevan Sääntökäsikirjan määritelmiä. Tämän lisäksi Siirtopalvelun ehdoissa sovelletaan alla olevia määritelmiä.

Biokaasun syöttöpiste tarkoittaa fyysistä pistettä, jossa jalostettua biokaasua syötetään siirtoverkkoon tai siirtoverkkoon liittyneeseen jakeluverkkoon.

Biokaasun virtuaalinen syöttöpiste on virtuaalinen syöttöpiste, jossa biokaasu syötetään kaupallisesti Suomen kaasujärjestelmään. Tämä sisältää siirtoverkkoon ja jakeluverkkoihin liitetyt biokaasun syöttöpisteet siten, että biokaasun syöttöpisteistä on aina kaupallinen pääsy virtuaaliseen kauppapaikkaan joko suoraan siirtoverkosta tai siirtoverkon ja jakeluverkon välisestä rajapisteestä.

Hyväksytty nominaatio on nominaatio tai renominaatio, jonka järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija on joko hyväksynyt sellaisenaan tai pienennettynä.

Kapasiteetin hankinnan tekevä shipper on shipper, joka vastaanottaa luovutuksen tekevän shipperin varaaman kapasiteetin oikeuksia luovutuksen tekevältä shipperiltä.

Kapasiteetin luovutuksen tekevä shipper on shipper, joka siirtää varaamansa kapasiteetin oikeuksia hankinnan tekevälle shipperille.

Kapasiteettimaksu on maksu, joka shipperin on maksettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle kapasiteetista Imatran syöttöpisteessä, LNG:n virtuaalisessa syöttöpisteessä, ottovyöhykkeellä, ottopisteissä ja biokaasun virtuaalisessa syöttöpisteessä.

LNG:n syöttöpiste tarkoittaa fyysistä pistettä, jossa nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistossa kaasutettua maakaasua syötetään siirtoverkkoon tai siirtoverkkoon liittyneeseen jakeluverkkoon.

LNG:n virtuaalinen syöttöpiste tarkoittaa Sääntökäsikirjassa määriteltyä nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistossa kaasutetun maakaasun virtuaalista syöttöpistettä, jossa syötetään nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistossa kaasutettu maakaasu kaupallisesti Suomen kaasujärjestelmään. Tämä sisältää siirtoverkkoon ja jakeluverkkoihin liitetyt LNG:n syöttöpisteet siten, että LNG:n syöttöpisteistä on aina kaupallinen pääsy virtuaaliseen kauppapaikkaan joko suoraan siirtoverkosta tai siirtoverkon ja jakeluverkon välisestä rajapisteestä.

Poikkeustilanne tarkoittaa tilannetta, jossa järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija perustellusta syystä voi käyttää Kaasunsiirron säännöissä määriteltyjä poikkeus- tai hätätilamenettelyjä. Tällainen perusteltu syy voi olla esimerkiksi lyhytkestoinen häiriö tietojärjestelmien toiminnassa johtuen kapasiteetinvarauspyyntöjen pidennettyyn käsittelyaikaan, havaittu suurehko mittausvirhe, jonka vuoksi suoritetaan poikkeuskorjaus tai hätätila.

Sääntökäsikirja on valtioneuvoston asetuksessa maakaasun toimitusten selvityksestä ja mittauksesta (1008/2019) 3 §:ssä viitattu sääntökäsikirja, joka koskee tasevastuuta, maakaasun toimitusten selvitystä ja maakaasun toimitusten mittauksia maakaasujärjestelmässä.

2 Siirtopalvelun ehtojen soveltaminen

Näitä Siirtoverkonhaltijan siirtopalvelun ehtoja sovelletaan siirrettäessä maakaasua Suomen kaasujärjestelmässä.

Shipperin on solmittava järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan kanssa puitesopimus ja täytettävä järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan asettamat luottokelpoisuusvaatimukset voidakseen varata kapasiteettia ja hankkiakseen kapasiteettioikeuksia.

Järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle on asetettava vakuus, joka on kunakin ajanhetkenä arvoltaan viimeisten 12 kk aikana toteutuneen suurimman kapasiteettia koskevan kuukausilaskun määrä kerrottuna luvulla 1,5. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija tarkastaa vakuuksien riittävyyden jokaisen kapasiteettivarauspyyntön yhteydessä siten, että vakuuksien arvon tulee kattaa reskontrassa avoimena olevien kapasiteettivarauskaskujen, kuluvan kaasutoimituskuukauden laskuttamattomien kapasiteettivarausten ja seuraavalle kaasutoimituskuukaudelle tilattujen kapasiteettivarausten sekä aiotun kapasiteettivarauspyyntön määrän, ennen kuin järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi hyväksyä varauspyynnön. Mikäli tulevasta kuukaudesta tulee suurin arvoltaan viimeisten 12 kk aikana toteutunut kapasiteetilaskutus, täytyy shipperin täyttää seuraavalle kuukaudelle kasvanut vakuusvaade.

3 Kapasiteetin varaaminen

Shipperin on varattava etukäteen kapasiteettia ottovyöhykkeelle, Imatran syöttöpisteeseen, LNG:n virtuaaliseen syöttöpisteeseen ja biokaasun virtuaaliseen syöttöpisteeseen, ennen kuin shipperin kaasumääriä voidaan siirtää.

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on jaettava kapasiteetti shippereille varausjärjestyksessä Imatran syöttöpisteessä, LNG:n virtuaalisessa syöttöpisteessä, biokaasun virtuaalisessa syöttöpisteessä ja ottovyöhykkeelle.

3.1 Kapasiteettijaksot

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on tarjottava kapasiteettia seuraavina jaksoina:

Imatran syöttöpiste, LNG:n virtuaalinen syöttöpiste, biokaasun virtuaalinen syöttöpiste ja ottovyöhyke:

- a) yksi vuosi (12 peräkkäistä kaasukuukautta) alkaen 1. lokakuuta klo 5.00 UTC (talviaikaan) tai 4.00 UTC (kesäaikaan) (vuosikapasiteetti),
- b) yksi neljännesvuosi (3 peräkkäistä kaasukuukautta) alkaen vuosineljännesjakson ensimmäisenä kaasutoimituspäivänä (neljännesvuosikapasiteetti) klo 5.00 UTC (talviaikaan) tai 4.00 UTC (kesäaikaan) 1. päivänä tammikuuta, 1. huhtikuuta, 1. heinäkuuta tai 1. lokakuuta,

- c) yksi kaasukuukausi tai kaksi peräkkäistä kaasukuukautta alkaen kalenterikuukauden ensimmäisestä kaasutoimituspäivästä (kalenterikuukausi voi vaihdella 28:sta 31:een päivään riippuen kalenterikuukauden kestosta).
- d) yksi kaasutoimituspäivä tai enintään kuusi peräkkäistä kaasutoimituspäivää (päiväkapasiteetti) ja
- e) yhdestä tunnista enintään kahteenkymmeneen neljään peräkkäiseen tuntiin yhden kaasutoimituspäivän aikana (päivänsisäinen kapasiteetti).

Edellä esitettyjen kapasiteettituotteiden lisäksi järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi tarjota LNG:n virtuaalisessa syöttöpisteessä, biokaasun virtuaalisessa syöttöpisteessä ja ottovyöhykkeellä vuosituotetta liukuvasti siten, että vuosituotteen kapasiteettijakso voi alkaa minkä tahansa kalenterikuukauden 1. kaasutoimituspäivän alusta ollen voimassa 12 peräkkäistä kaasukuukautta, sekä liukuvia kuukausituotteita siten, että kuukausituotteen kapasiteettijakso voi alkaa minkä tahansa kaasutoimituspäivän alusta sisältäen 30 peräkkäistä kaasutoimituspäivää.

Shipperillä on oikeus varata kapasiteettia yhdeksi yhtenäiseksi jaksoksi kapasiteettivarausta kohden.

3.2 Kapasiteettituotteet varausjärjestysmenettelyssä

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on tarjottava Suomen kaasujärjestelmässä vapaasti allokoitavissa olevia kapasiteettisopimuksia, jotka sallivat pääsyn virtuaaliseen kauppapaikkaan mistä tahansa syöttö- tai ottopisteestä rajoituksetta.

Keskeytyvää vapaasti allokoitavaa kapasiteettia on tarjottava vain silloin, jos kiinteää kapasiteettia ei ole riittävästi tarjolla tai fyysistä kiinteää kapasiteettia ei ole tiettyyn syöttö- tai ottopisteeseen. Shippereille on tarjottava tällaisessa tilanteessa keskeytyvää kapasiteettia kiinteän kapasiteetin sijasta, jos keskeytyvää kapasiteettia on tarjolla.

3.2.1 Kapasiteettivarauspyyntöjen lähettäminen

Kun shipperin yhteysosapuoli lähettää shipperin kapasiteettivarauspyyntönsä järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle portaalin kautta, portaali laskee shipperille ei-sitovan tarjouksen kapasiteettivarausta varten. Shipper voi tämän jälkeen joko a) hylätä tarjouksen ja syöttää uuden kapasiteettivarauspyyntönsä portaaliin tai b) hyväksyä tarjouksen. Shipperin hyväksymä tarjous katsotaan siten sitovaksi heti, kun shipperin yhteysosapuoli on hyväksynnän tehnyt.

3.2.2 Määräajat varausjärjestysmenettelyssä

Shipperien on tehtävä kapasiteettivarauspyyntöt seuraavien määräaikojen mukaisesti:

Imatran syöttöpiste, LNG:n virtuaalinen syöttöpiste, ottovyöhyke ja biokaasun virtuaalinen syöttöpiste:

- a) vuosi-, neljännesvuosi- ja kuukausikapasiteetteja tai kapasiteetteja kuukausijakson kahdenkertana, jotka on vastaanotettu kapasiteettijakson alkamista edeltävänä

kaasutoimituspäivänä klo 16.00 UTC (talviaikaan) tai klo 15.00 UTC (kesäaikaan) mennessä tai aikaisintaan kolme kuukautta ennen kapasiteettijakson alkamista;

- b) päiväkapasiteetteja enintään kuudelle (6) peräkkäiselle kaasutoimituspäivälle, jotka on vastaanotettu viimeistään kapasiteettijakson alkamista edeltävänä kaasutoimituspäivänä klo 16.00 UTC (talviaikaan) tai klo 15.00 UTC (kesäaikaan) mennessä tai aikaisintaan viisi kaasutoimituspäivää ennen kapasiteettijakson alkamista;
- c) päivänsisäisiä kapasiteetteja enintään peräkkäisille kahdellekymmenelleneljälle tunnille, jotka on lähetetty tai vastaanotettu aikaisintaan kapasiteettijakson alkamista edeltävänä kaasutoimituspäivänä klo 16.00 UTC (talviaikaan) tai 15.00 UTC (kesäaikaan) ja viimeistään klo 2.00 UTC (talviaikaan) tai 1.00 UTC (kesäaikaan) mennessä samana kaasutoimituspäivänä kuin kapasiteettijakso alkaa. Kapasiteettijakson alkamista edeltää kahden täyden tunnin ennakkovaroitus aika – esimerkiksi kapasiteettivarauspyyntö, joka on vastaanotettu klo 20.30 UTC (talviaikaan) kaasutoimituspäivänä voi olla voimassa ainoastaan kaasutoimituspäivän jäljellä olevien tuntien ajan klo 23.00 – 5.00 UTC (talviaikaan).

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on vastattava shipperin kapasiteettivarauspyyntöön yhden tunnin kuluessa kapasiteettivarauspyynnön vastaanottamisesta.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija varaa oikeuden poikkeustilanteissa pidentää kapasiteettivarauspyyntöjen käsittelyaikaa portaalissa sekä niiden kapasiteettivarauspyyntöjen käsittelyaikaa, joihin järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ei ole vastannut varausjärjestysmenettelyn mukaisesti. Tässä tapauksessa järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija tiedottaa shippereille tästä niin pian kuin mahdollista sähköpostitse shipperin ilmoittamien yhteysosapuolien sähköpostiosoitteisiin.

3.2.3 Kapasiteettisopimuksen solmiminen varausjärjestysmenettelyssä

Jos järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija hyväksyy kapasiteettivarauspyynnön, lopullinen ja sitova kapasiteettisopimus on saatavilla portaalista.

Jos shipperillä on useita kapasiteettisopimuksia samaan syöttöpisteeseen, ottopisteeseen, LNG:n virtuaaliseen syöttöpisteeseen, biokaasun virtuaaliseen syöttöpisteeseen ja ottovyöhykkeelle, shipper voi yhdistää näiden sopimusten kapasiteetit siltä osin kuin kapasiteettijaksot ovat päällekkäisiä.

3.2.4 Manuaalinen menettely

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on käytettävä manuaalista menettelyä vaihtoehtoisena kapasiteettivarausmenettelynä Imatran syöttöpisteelle, ottovyöhykkeelle, biokaasun virtuaaliselle syöttöpisteelle ja LNG:n virtuaaliselle syöttöpisteelle, jos varausjärjestysmenettely portaalin kautta ei ole käytettävissä.

Manuaalisessa menettelyssä shippereiden on lähetettävä kapasiteettivarauspyyntö täyttämällä ja allekirjoittamalla kapasiteettivarauspyyntö sähköpostitse järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan

ilmoittamaan sähköpostiosoitteeseen tai kirjeellä järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle ja ilmoitettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle lähettämisestä puhelimitse.

4 Kapasiteettioikeuksien siirtäminen

Kapasiteettioikeudet yhtenä tai useampana kaasutoimituspäivänä voidaan siirtää shipperiltä (luovutuksen tekevä shipper) toiselle (hankinnan tekevä shipper) järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan portaalissa tai kolmannen osapuolen kapasiteettioikeuksien siirtoalustan kautta. Vastuu kapasiteettioikeuksien siirrosta ilmoittamisesta on shipperillä riippumatta siitä, onko shipper valtuuttanut kolmannen osapuolen antamaan siirtoilmoituksia tämän puolesta.

Tarjotakseen kapasiteetin jälkimarkkinakauppapaikan, joka sisältää tarvittavat kapasiteettioikeuksien siirtoilmoitukset shipperien valtuuttamana järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle, kolmannen osapuolen on sovittava tiedonvaihdoista siirtoverkonhaltijan kanssa vähintään kuusi kuukautta ennen toiminnan käynnistämistä niin, että tiedonvaihto ehditään järjestää.

4.1 Kapasiteettioikeuksien siirtomenettely portaalissa

Kapasiteettioikeuksien siirron suorittaminen järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan portaalissa edellyttää, että shipper on ilmoittanut yhden tai useamman kapasiteettisopimuksista vastaavan yhteysosapuolen portaaliin. Kapasiteettioikeuksien siirto tehdään järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan portaalissa seuraavasti:

- Luovutuksen tekevän shipperin on lähetettävä kapasiteettioikeuksien siirtopyyntö käyttäen järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan portaalia. Luovutuksen tekevä shipper toimii aina aloitteen tekeväenä shipperinä.
- Hankinnan tekevän shipperin on vahvistettava lähetetty kapasiteettioikeuksien siirtopyyntö, jos kapasiteettioikeuksien siirto halutaan toteuttaa. Hankinnan tekevä shipper vahvistaa lähetetyn kapasiteettioikeuksien siirtopyynnön käyttäen portaalin vahvistusmenettelyä.
- Hankinnan tekevän shipperin on vahvistettava kapasiteettioikeuksien siirtopyyntö järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle klo 2.00 UTC (talviaikaan) tai klo 1.00 UTC (kesäaikaan) mennessä ennen sen kapasiteettijakson ensimmäistä kaasutoimituspäivää, jota kapasiteettioikeuksien siirtopyyntö koskee.

Kummankin shipperin on suoritettava kapasiteettioikeuksien siirrosta maksu voimassa olevan järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan hinnaston mukaisesti. Maksut laskutetaan kuukausittaisessa laskussa.

4.1.1 Kapasiteettioikeuksien siirtopyynnössä ilmoitettavat tiedot

Kapasiteettioikeuksien siirtopyynnön on sisällettävä seuraavat tiedot:

- i) syöttöpiste, biokaasun virtuaalinen syöttöpiste, LNG:n virtuaalinen syöttöpiste, ottopiste tai ottovyöhyke, jota pyydetty kapasiteettioikeuksien siirto koskee;
- ii) pyydetty kapasiteettijakso siirrettävälle kapasiteettioikeudelle;
- iii) pyydetyn kapasiteettioikeuksien siirron kapasiteettimäärä muodossa kWh/tunti;
- iv) shipperien osapuolitunnukset;
- v) onko shipper luovutuksen tekevä vai hankinnan tekevä shipper ja
- vi) ko. shipperien valtuuttamat yhteysosapuolet.

4.1.2 Kapasiteettioikeuksien siirron muuttaminen ja peruuttaminen

Shipperit voivat pyytää portaalissa tekemänsä kapasiteettioikeuksien siirron muuttamista tai peruuttamista ilmoittamalla tästä järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle. Pyyntö tehdään järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan portaalissa. Muutos- tai peruutuspyynnön lähettäneen shipperin vastapuolen on vahvistettava muutos- tai peruutuspyyntö viimeistään klo 2.00 UTC (talviaikaan) tai klo 1.00 UTC (kesäaikaan) mennessä ennen sen kapasiteettijakson ensimmäistä kaasutoimituspäivää, jota kapasiteettioikeuksien siirron peruuttamispyyntö koskee. Jos vastapuolen vahvistusta ei ole lähetetty em. määräaikaan mennessä, muutos- tai peruutuspyyntöä ei käsitellä.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija tarkastaa pyynnön yhteydessä, ettei kapasiteettioikeuksia hankkinut shipper ole tehnyt sellaisia hyväksytyjä nominaatioita, jotka estäisivät kapasiteettioikeuksien siirron muutoksen tai peruuttamisen. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija käsittelee muutos- tai peruutuspyynnön seuraavan arkipäivän kuluessa pyynnön vahvistamisesta. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija varaa oikeuden pidentää kapasiteettioikeuksien siirron muutos- ja peruutuspyyntöjen käsittelyaikaa poikkeustilanteissa. Tällaisessa tilanteessa shippereitä tiedotetaan sähköpostitse niihin osoitteisiin, jotka shipper on ilmoittanut yhteysosapuoliksi.

4.2 Kapasiteettioikeuksien siirtomenettely kolmannen osapuolen kapasiteettioikeuksien siirtoalustan kautta

Kapasiteettioikeuksien siirto kolmannen osapuolen tarjoaman kapasiteettioikeuksien siirtoalustan kautta toteutetaan klo 2.00 UTC (talviaikaan) tai klo 1.00 UTC (kesäaikaan) mennessä ennen sen kapasiteettijakson ensimmäistä kaasutoimituspäivää, jota kapasiteettioikeuksien siirtopyyntö koskee. Vastuu kapasiteettioikeuksien siirrosta ilmoittamisesta on shipperillä riippumatta siitä, onko shipper valtuuttanut kolmannen osapuolen antamaan siirtoilmoituksia tämän puolesta.

4.3 Manuaalinen menettely kapasiteettioikeuksien siirtämiseksi

Kapasiteettioikeuksien manuaalista siirtomenettelyä voidaan käyttää menettelynä, jos kapasiteettioikeuksien siirtomenettely ei ole käytettävissä portaalin kautta. Kapasiteettioikeuksien manuaalisessa siirtomenettelyssä kapasiteettioikeuksien siirtämisen suorittaa luovutuksen tekevä shipper, joka lähettää aloitteen tekevänä shipperinä kapasiteettioikeuksien siirtopyynnön

järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle sähköpostitse. Aloitteeseen vastaavan shipperin on vahvistettava kapasiteettioikeuksien siirtopyyntö.

5 Pitkäaikaisen kiinteän kapasiteetin niukkuus (UIOLI) Imatran syöttöpisteessä

Järjestelmävastaavalla siirtoverkonhaltijalla on velvollisuus vetäytyä osittain tai kokonaan mistä tahansa alikäytetystä varatusta kapasiteetista kapasiteettisopimuksen ehtojen mukaisesti kestoltaan vuoden ylittävissä syöttöpisteitä ja ottopisteitä koskevissa sopimuksissa, kun shipper ei ole myynyt tai tarjonnut kohtuullisin ehdoin käyttämätöntä kapasiteettiaan jälkimarkkinoilla ja muut shipperit ovat pyytäneet kiinteää kapasiteettia. Varattu kapasiteetti katsotaan systemaattisesti alikäytetyksi, jos shipper käyttää vähemmän kuin keskimäärin 80 % sopimuskapasiteetistaan 1. huhtikuuta – 30. syyskuuta ja 1. lokakuuta – 31. maaliskuuta ja ei ole pystynyt toimittamaan tähän asianmukaista perustetta.

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on säännöllisesti toimitettava valvontaviranomaiselle kaikki tarvittavat tiedot, jotta tämä voi seurata sitä, missä määrin sellainen sopimusperusteinen kapasiteetti on käytössä, jota koskevan sopimuksen tosiasiallinen sopimuskausi on yli vuosi tai jonka käyttö jakautuu vähintään kahdelle vuodelle jakautuville toistuville vuosineljänneksille.

5.1 Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan suositus käydä jälkimarkkinakauppaa

Jos shipper (kapasiteettia pyytävä shipper) ottaa yhteyttä järjestelmävastaavaan siirtoverkonhaltijaan ja perustelee, ettei ole pystynyt hankkimaan kapasiteettia kohtuullisin ehdoin ensi- ja jälkimarkkinoilta, järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava kaikille shippereille mahdollisesta kapasiteetin niukkuustilanteesta. Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on lähetettävä kaikille shippereille ilmoitus sisältäen seuraavat tiedot:

- a) kapasiteettia pyytävän shipperin pyytämän kapasiteetin määrä;
- b) aikajakso, jota varten kapasiteettia pyytävä shipper on yrittänyt turhaan ostaa pyytämäänsä kapasiteettia ja hinta, jolla pyydettyä kapasiteettia tarjoudutaan ostamaan; ja
- c) tieto, että kaikki shipperit, joilla on varattuna sellaista ylimääräistä kapasiteettia, jonka kapasiteettia pyytävä shipper voisi käyttää, voivat tarjota ko. kapasiteettia tätä pyytävälle shipperille kapasiteettioikeuksien siirtomenettelyn kautta kymmenen (10) arkipäivän kuluessa.

5.2 Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan selvitys shippereiden vaatimuksista

Jos kapasiteettia pyytävä shipper ei ole saanut tarvitsemaansa kapasiteettia yhdeltä tai useammalta muulta shipperiltä 15 arkipäivän kuluttua pyynnön lähettämisestä kohdan 5.1 mukaisesti, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ottaa yhteyttä muihin shippereihin ja pyytää, että ne raportoivat tosiasiallisen kapasiteettitarpeensa niinä kapasiteettijaksoina ja siinä pisteessä tai

vyöhykkeellä, jota kapasiteettia pyytävän shipperin pyyntö koskee. Tässä tilanteessa muut shipperit liittävät kopion mahdollisista tekemistään tarjouksista kapasiteettia pyytävälle shipperille.

Muiden shippereiden on toimitettava pyydetty tiedot viimeistään 10 arkipäivää em. pyynnön vastaanottamisen jälkeen. Jos pyydettyjä tietoja ei vastaanoteta tämän aikarajan puitteissa, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija arvioi ko. shipperin kapasiteettitarpeen perustuen ko. shipperin keskimääräisiin toteutuneisiin siirtomääriin viimeisten 12 kuukauden aikana.

5.3 Pakollinen kapasiteettioikeuksien siirto

Jos yksi tai useampi muu shipper ei voi osoittaa todellista tarvetta kaikkeen tai osaan varaamastaan kapasiteetista, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija aloittaa pakollisen kapasiteettioikeuksien siirron.

Järjestelmävastaava voi käynnistää pakollisen kapasiteettioikeuksien siirron edellä esitettyssä tilanteessa silloin, jos:

- a) ko. shipper ei ole tarjonnut lainkaan ylijäämäkapasiteettia kapasiteettia pyytävälle shipperille; tai
- b) kapasiteettioikeuksien siirrosta tarjottu hinta ylittää järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tarjoaman hinnan ja katsotaan kohtuuttomaksi.

Hinta katsotaan kohtuuttomaksi, jos se ylittää kapasiteettioikeuksiaan siirrettäväksi tarjonneen shipperin kohtuulliset vaihtoehtoiskustannukset. Vaihtoehtoiskustannuksilla tarkoitetaan shipperin riskiä tasepoikkeaman kustannuksista, jotka syntyvät, jos shipper ei pysty täyttämään velvoitteitaan, jos tällä olisi kapasiteettioikeuksien siirtosopimus kapasiteettia pyytävän shipperin kanssa.

Arviossaan, onko shipperillä todellista tarvetta varaamalleen kapasiteetille, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ottaa huomioon seuraavat tarpeet:

- a) shipperin kapasiteetin tarve vähittäismyyjille ja jakeluverkon loppukäyttäjille; ja
- b) shipperin kapasiteetin tarve shippereille vierekkäisessä järjestelmässä.

Jos järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija katsoo, että yksi muista shippereistä (kapasiteettioikeuksia luovuttava shipper) ei ole edellä esitettyjen kriteerien perusteella osoittanut todellista tarvetta varaamalleen kapasiteetille, järjestelmävastaavalla siirtoverkonhaltijalla on velvollisuus käynnistää pakollinen kapasiteettioikeuksien siirto järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle tällaisen kapasiteetin jälleenmyymiseksi kapasiteettia pyytävälle shipperille seuraavin ehdoin:

- a) kapasiteettioikeuksien siirto koskee varattua kapasiteettia, jonka katsotaan olevan kapasiteettioikeuksia luovuttavalle shipperille ylimääräistä kohdan 5.2 mukaisesti suoritettun selvityksen perusteella;

- b) järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija korvaa siirrettävät kapasiteettioikeudet niistä luopuvalle shipperille hintaan, joka on esitetty järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan hinnastossa vuosij- ja kuukausikapasiteeteille; ja
- c) kapasiteettia pyytävällä shipperillä on velvollisuus ostaa kapasiteetti järjestelmävastaavalta siirtoverkonhaltijalta kuukausi- tai vuosituotteena järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan hinnaston mukaisesti.

6 Nominaatioiden pienentäminen

Järjestelmävastaavalla siirtoverkonhaltijalla on oikeus pienentää shipperin nominaatioita, hyväksytyjä nominaatioita ja renominaatioita, jos siirtoverkon kapasiteettia on rajoitettu suunnitellun tai suunnittelemattoman vikaantumisen, huollon, kunnossapidon tai poikkeustilanteen johdosta tai nominoitu määrä ylittää shipperin varaaman kapasiteetin.

Jos järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija pienentää shipperin nominaatioita, hyväksytyjä nominaatioita ja renominaatioita, kaikkia kyseessä olevia shipperin nominaatioita, hyväksytyjä nominaatioita ja renominaatioita on pienennettävä pro rata -periaatteella eli suhteessa nominoituihin määriin.

7 Kapasiteetin ylittävien nominaatioiden käsittely

Shipperin nominaatiot ja renominaatiot eivät saa ylittää shipperin yhteenlaskettua kapasiteettia (nk. yli-ilmoittaminen) Imatran syöttöpisteessä ja LNG:n virtuaalisessa syöttöpisteessä. Jos nominaatio tai renominaatio ylittää shipperin yhteenlasketun kapasiteetin, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija hylkää nominaation tai renominaation.

8 Priorisointi kiinteän ja keskeytyvän kapasiteetin kesken

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on priorisoitava kiinteät kapasiteettisopimukset keskeytyviin nähden.

Jos useat shipperit ovat hankkineet keskeytyvää kapasiteettia ja kaikkien shipperien yhteenlasketut nominaatiot ylittävät tarjolla olevan kiinteän kapasiteetin, eri shipperien toimittamien nominaatioiden välinen prioriteetti määräytyy ko. shipperien keskeytyvien kapasiteettisopimusten aikaleiman perusteella sen jälkeen, kun nominaatiot on ensin jaettu kiinteille kapasiteettisopimuksille. Keskeytyvät kapasiteettisopimukset, jotka ovat olleet voimassa aiemmin, on priorisoitava myöhemmin solmittuihin verrattuna.

Jos kahden tai useamman nominaation kohdalla keskeytyvillä kapasiteettisopimuksilla on sama aikaleima, pienennetään näitä nominaatioita pro rata eli ilmoitettujen määrien suhteessa toisiinsa, ellei kaikkia samalla prioriteettitasolla käsiteltäviä nominaatioita pienennetä nollaan. Vapana olevan siirtokapasiteetin jakaminen pro rata -periaatteella keskeytyvää kapasiteettia omaavien

shippereiden välillä perustuu shippereiltä viimeisimpänä vastaanotettuihin nominaatioihin ja renominaatioihin.

Nominaatioiden jakaminen pro rata keskeytyvälle kapasiteetille ei ole sitovaa ennen kuin järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija on hyväksynyt sellaisenaan tai pienennettynä viimeisen mahdollisen kiinteisiin kapasiteettituotteisiin kohdistuvan renominaation kaasutoimituspäivän toimitustunnille. Keskeytyvää kapasiteettia koskevaa siirtoverkonhaltijan hyväksymää nominaatiota, jonka shipper on saanut aiemmin kuin yksi tunti ennen kaasutoimitustuntia, voidaan muuttaa siirtoverkonhaltijan toimesta.

9 Siirtopalvelun rajoitukset ja keskeytykset

9.1 Vika- ja häiriötilanteet

Järjestelmävastaavalla siirtoverkonhaltijalla on oikeus pakottavissa tilanteissa (suunnittelemattomat keskeytykset) tilapäisesti keskeyttää kaasun siirto tai rajoittaa sitä, mikäli se on tarpeellista kaasun siirtoon tarvittavien laitteiden tarkastuksen, korjauksen, huollon, muutostyön tai muun vastaavan toimenpiteen suorittamiseksi. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija vapautuu kokonaan tai osittain velvollisuuksistaan vastaanottaa ja siirtää maakaasua siinä määrin kuin tämä on välttämätöntä em. toimenpiteiden suorittamiseksi. Keskeytystilanteessa shipperin suorittamaa kapasiteettimaksua alennetaan kyseiseltä ajanjaksolta samassa suhteessa kuin järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija on keskeyttänyt shipperin hankkimaa kapasiteettia.

9.2 Siirtoverkon huollot, korjaukset ja muutostyöt

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on julkaistava suunnitellut keskeytykset vähintään 42 päivää etukäteen. Suunniteltujen keskeytysten osalta järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on sovittava kaasun siirtokeskeytyksestä niiden shipperien kanssa, joita siirtokeskeytys tulisi koskemaan.

9.3 Rajoitettu kapasiteetti

Mikäli koko siirtoverkon tai sen osan kapasiteetti on rajoittunut väliaikaisesti teknisistä tai toiminnallisista syistä, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija on velvollinen viipymättä ilmoittamaan kaikille shippereille rajoitetusta kapasiteetista. Tällaisessa tilanteessa kukin shipper, jota rajoitus koskee, on velvollinen rajoittamaan kaasun siirtoa järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ilmoituksen mukaisesti samassa suhteessa, mutta kuitenkin siten, että suojattujen asiakkaiden toimitukset ovat etusijalla.

Mikäli shipper ei noudata järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan maakaasun syötön tai oton rajoittamista tai keskeyttämistä koskevaa määräystä, shipper on velvollinen maksamaan kapasiteetinylitysmaksun järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan määräyksen ylittävästä maakaasumäärästä järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan hinnaston mukaisesti.

10 Maksut ja laskutus

Maakaasun määränjakoa käytetään shipperin siirtopalveluja koskevien maksujen määräytymiseen siirtoverkossa.

Järjestelmävastaavalla siirtoverkonhaltijalla on oikeus periä shipperiltä tämän käyttämistä siirtopalveluista maksuja kulloinkin voimassa olevan järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan hinnaston mukaisesti.

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan järjestelmäpalveluihin ja kapasiteettisopimukseen liittyvien maksujen laskutuskausi on kaasukuukausi.

Shipperin solmimiin kapasiteettisopimukseen liittyvät kiinteät maksut laskutetaan laskutuskausittain etukäteen vuosi-, neljännesvuosi- ja kuukausituotteiden osalta. Shipperin solmimiin kapasiteettisopimukseen liittyvät kiinteät maksut laskutetaan laskutuskausittain jälkikäteen päivä- ja päivänsisäisten kapasiteettituotteiden osalta. Kapasiteetin käyttämättä jättäminen ja kapasiteettioikeuksien siirto eivät vapauta shipperia kapasiteettisopimukseen liittyvien kiinteiden maksujen maksamisesta.

Shipperin toimitettuihin maakaasumääriin perustuvat muuttuvat maksut laskutetaan laskutuskausittain jälkikäteen, kun asianomaisen laskutuskauden lopullinen taseselvitys on suoritettu.

Kaikkien laskujen maksuaika on neljätoista (14) päivää laskun päiväyksestä. Ylijalalta peritään kulloinkin voimassa oleva yleisen korkolain mukainen viivästyskorko.

Mikäli shipperin heikentyneestä taloudellisesta tilanteesta johtuen (usein toistuvat maksuviiveet ja vakuudet on joko käytetty tai niitä ei ole asetettu) järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija katsoo, että sillä on perusteltua aihetta epäillä saataviensa täyden suorituksen vaarantuvan, järjestelmävastaavalla siirtoverkonhaltijalla on oikeus muuttaa laskutuskäytäntö ennakkolaskutukseen perustuvaksi. Ennakkolaskutuksen laskutuskausi voi olla lyhyempi kuin kaasukuukausi. Ennakkolaskutettavat summat perustuvat shipperin voimassa oleviin kapasiteettisopimukseen.

11 Ylivoimainen este

Ylivoimainen este tarkoittaa sopimusten (kapasiteettisopimukset ja Shipperin ja traderin puitesopimus) solmimisen jälkeen syntyviä poikkeavia olosuhteita, jotka ovat järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tai shipperin toimivallasta riippumattomia edellyttäen, että edellä mainittu osapuoli on noudattanut kohtuullista huolellisuutta. Näitä poikkeavia olosuhteita ei ole voitu ottaa sopimusten solmimisen yhteydessä kohtuudella huomioon ja jotka voimassaoloaikanaan tai sen jälkeen estävät tai huomattavasti vaikeuttavat siirtopalveluun perustuvien velvoitteiden täyttämistä ja joiden tuottamaa haittaa ei voida kohtuudella estää tai poistaa tai se olisi taloudellisesti kohtuutonta.

Ylivoimainen este voi johtua esimerkiksi seuraavista syistä:

tulipalo, räjähdys, tulva, maanjäristys, viranomaisten määräykset, sota tai liikekannallepano, odottamattomat laajat sotilaskutsunnat, takavarikko, tuontikielto, maakaasun ulkomaisen toimittajan ylivoimainen este, valuuttarajoitukset, pandemia, käyttövoiman rajoitukset, yleinen raaka- tai tarveainepula, vuoto maakaasuputkessa, lakko, työselkkaus tai muu järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tai shipperin määräysvallan ulkopuolella oleva olosuhde.

Varojen puutetta ei katsota ylivoimaiseksi esteeksi.

11.1 Ylivoimaisen esteen yleiset seuraukset

Mikäli järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija tai shipper on ylivoimaisesta esteestä johtuen kokonaan tai osittain kykenemätön täyttämään sopimuksen mukaisia velvoitteitaan, kyseisen osapuolen kyseiset sopimusvelvoitteet keskeytyvät niin pitkäksi aikaa ja siinä laajuudessa kuin este on voimassa. Esteen kohteeksi joutunut osapuoli ilmoittaa ylivoimaisesta esteestä viipymättä toiselle osapuolelle ja toimittaa näille lisäksi kohtuullisessa ajassa kirjallisesti yksityiskohtaisen selvityksen ylivoimaisesta esteestä ja sen arvioidusta kestosta.

Ylivoimaiseen esteeseen vetoavan osapuolen tulee pyrkiä jatkamaan velvoitteidensa täyttämistä niin pian kuin voidaan kohtuudella vaatia edellyttäen, että tämä on mahdollista ilman kohtuuttomia kuluja.

12 Vahinkojen korvaaminen

Maakaasumarkkinalain 16 §:n mukaisesti järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on kohtuullista korvausta vastaan myytävä maakaasun siirtopalveluja verkkonsa käyttäjille maakaasuverkkonsa siirtokyvyn rajoissa. Siirtovelvollisuuden edellytyksenä on, että siirrettävän maakaasun verkkoon syötön ja verkosta oton mittaus on etäluentajärjestelmän piirissä.

Joka 16 §:n siirtovelvollisuutta tai 80 §:n maakaasun jakelun tai maakaasun toimituksen keskeyttämistä loppukäyttäjistä johtuvasta syystä koskevan säännöksen vastaisella menettelyllä aiheuttaa toiselle vahinkoa, on velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingon.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ja shipper ovat velvollisia korvaamaan toisilleen vain sellaiset välittömät vahingot, jotka johtuvat vahingon aiheuttaneen osapuolen tahallisuudesta tai tuottamuksesta. Kumpikaan osapuoli ei ole velvollinen korvaamaan toiselle osapuolelle mahdollisesti aiheutuneita välillisiä tai epäsuoria vahinkoja.

Osapuoli, johon mahdollinen vahinko kohdistuu, on velvollinen välittömästi ryhtymään kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin, jotka edesauttavat vahingon estämistä tai rajoittamista. Mikäli hän tämän laiminlyö ja vahinko tästä johtuen suurenee, hän on korvausvelvollinen.

Siinä tapauksessa, että syntyy vahingonkorvausvelvoite kolmannelle osapuolelle, on kumpikin osapuoli vastuussa omien työsuoritteidensa tai laitteidensa aiheuttamista vahingoista.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ei ole vastuussa virheistä markkinaosapuolirekisterin tiedoissa, esteistä päästä markkinaosapuolirekisteriin, virheistä markkinaosapuolirekisterin tietojen

säilytyksessä tai häiriöistä markkinaosapuolirekisterin ylläpitoon käytetyissä järjestelmissä, ellei kyseessä ole järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan vastuulla oleva syy.

12.1 Vahinkojen korvaaminen kapasiteettisopimukseen ja kapasiteettioikeuksien siirtoon liittyen

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ja shipper eivät ole vastuussa kapasiteettisopimukseen ja kapasiteettioikeuksien siirtoon liittyvistä vahingosta, ellei vahingon osoiteta aiheutuneen järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tai shipperin tai tämän toimeksiannosta toimivan tuottamuksesta, jota ei voida pitää vähäisenä. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ja shipper eivät ole vastuussa toisilleen epäsuorista tai välillisistä vahingoista, kuten esimerkiksi saamatta jääneestä voitosta tai osapuolen kolmannelle osapuolelle maksamista vahingonkorvauksista eikä muistakaan seurannaisvahingoista, ellei vahinkoa ole aiheutettu tahallisesti tai törkeällä tuottamuksella taikka salassapitovelvoitteen rikkomisella.

Kun kapasiteettisopimus päättyy shipperin olennaisen kapasiteettisopimukseen liittyvän sopimusrikkomuksen vuoksi, shipper on velvollinen korvaamaan tästä aiheutuneet vahingot järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle.

Mikäli järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ei kykene täyttämään kapasiteettisopimusten sisältämien kiinteiden kapasiteettituotteiden mukaisia veloitteitaan joko kokonaan tai osittain kapasiteettirajoituksista johtuen, shipperin kapasiteettisopimukseen liittyvien kiinteiden kapasiteettituotteiden kapasiteettimaksuja alennetaan vastaavasti joko kokonaan tai osittain kyseiseltä ajanjaksolta.

Pakollisen kapasiteettioikeuksien siirron tapauksessa kapasiteettioikeuksia siirtävä shipper ei voi vaatia korvauksia, ellei järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ole tahallisesti ja olennaisesti rikkonut tarvittavan kapasiteettimäärän arviointia koskevia kriteerejä.

12.2 Laatupoikkeamien käsittely

Mikäli shipper saa tiedon tai havaitsee, että shipperin siirtoverkon syöttöpisteestä toimitettavaksi tarjoama kaasu ei mahdollisesti täytä asetettuja laatuvaatimuksia, shipperin tulee ilmoittaa tästä välittömästi järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle ja sisällyttää ilmoitukseen tiedot laatupoikkeaman odotetusta laajuudesta, luonteesta ja kestosta sekä muut merkitykselliset tiedot.

Mikäli shipperin siirtoverkon syöttöpisteestä toimitettavaksi tarjoama kaasu ei täytä tai sen ei odoteta täyttävän laatuvaatimuksia, järjestelmävastaavalla siirtoverkonhaltijalla on oikeus kieltäytyä ilman ennakoilmoitusta kokonaan tai osittain vastaanottamasta ja siirtämästä kaasua. Kaasun siirto voi alkaa, kun kaasun on todennettu täyttävän asetetut laatuvaatimukset.

Niiden tuntien tai kaasutoimituspäivien osalta, jolloin järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija kieltäytyy kokonaan tai osittain kaasuerän vastaanottamisesta ja siirrosta, shipperin mahdollisista nominaatioista (ja määränjaoista, jos ne perustuvat nominaatioihin) kyseisessä syöttöpisteessä vähennetään hylättyä kaasuerää vastaava määrä.

Mikäli järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan siirtoverkon ottopisteessä shipperille luovutettavaksi tarkoitettu kaasu poikkeaa asetetuista laatuvaatimuksista, shipperillä on oikeus kieltäytyä vastaanottamasta laadultaan poikkeavaa kaasuerää ja osapuolten välillä neuvotellaan vahingonkorvauksesta.

Mikäli järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan siirtoverkon ottovyöhykkeelle luovuttama kaasu ei täytä asetettuja laatuvaatimuksia ja shipperin siirtoverkon loppukäyttäjien käyttöpaikat ottavat verkosta kyseistä kaasua osapuolten välillä neuvotellaan vahingonkorvauksesta.

13 Siirtoverkonhaltijan siirtopalvelun ehtojen muutokset

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on julkaistava päivitetty Siirtoverkonhaltijan siirtopalvelun ehdot viimeistään yksi (1) kuukausi ennen päivitettyjen ehtojen voimaantuloa.